

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 32. europaudvalgsmøde

Mødedato: fredag den 17. maj 2024

Tidspunkt: kl. 08.30

Sted: vær. 2-133

Dagsorden

Den 16. maj 2024

1. Rådsmøde nr. 4028 (udenrigsanliggender – forsvar) den 28. maj 2024
Forelæggelse ved forsvarsministeren
Rådsmøde 4028 – Bilag 1 (samlenotat)
EUU alm. del (20231) – Bilag 521 (kommenteret dagsorden)
2. Rådsmøde nr. 4024 (transport, telekommunikation og energi – telekommunikation) den 21. maj 2024
Forsvarsministeren forelægger dagsordenspunkt 3
Rådsmøde 4024 – Bilag 1 (samlenotat)
EUU alm. del (20231) – Bilag 521 (kommenteret dagsorden)
3. Rådsmøde nr. 4028 (udenrigsanliggender) den 27. maj 2024
Forelæggelse ved udenrigsministeren
Rådsmøde 4028 – Bilag 2 (samlenotat)
4. Rådsmøde nr. 4025 (almindelige anliggender) den 21. maj 2024
Forelæggelse ved udenrigsministeren
Rådsmøde 4025 – Bilag 1 (samlenotat)
5. Rådsmøde nr. 4030 (udenrigsanliggender – handel) den 30. maj 2024
Forelæggelse ved udenrigsministeren
Rådsmøde 4030 – Bilag 1 (samlenotat)

6. Rådsmøde nr. 4024 (transport, telekommunikation og energi – telekommunikation) den 21. maj 2024
Digitaliseringsministeren forelægger dagsordenspunkterne 1-2
Rådsmøde 4024 – Bilag 2 (samlenotat)
EUU alm. del (20231) – Bilag 521 (kommenteret dagsorden)
- L 7. Gennemgang og fastlæggelse af tidsplan for udvalgets behandling af følgende beslutningsforslag
- a) B 114 (om indførelse af et velfærdsforbehold) (DF)
B 114 – Bilag 1 (udkast til tidsplan)
  - b) B 123 (om at nedlægge veto mod optagelse af nye EU-lande, der ikke lever op til Københavnskriterierne) (DF)
B 123 – Bilag 1 (udkast til tidsplan)
  - c) B 124 (om at nedlægge veto mod eller afholde folkeafstemning forud for enhver overdragelse af yderligere magt til Den Europæiske Union) (DF)
B 124 – Bilag 1 (udkast til tidsplan)
  - d) B 150 (om afvikling af EU's rejsecirkus) (EL)
B 150 – Bilag 1 (udkast til tidsplan)
- L 8. Eventuelt

Der vedlægges foreløbige oversigter over de under punkterne 1-6 nævnte møder.

Praktiske oplysninger:

Hvor intet andet er angivet, afholdes Europaudvalgets ordinære møder for åbne døre. Tilmelding for tilhørere skal ske *senest kl. 12.00 dagen inden mødet* ved Europaudvalgets sekretariat (europaudvalget@ft.dk; tlf. +45 33 37 36 10). Der vil være pladsbegrænsning.

Anvendte forkortelser:

FO =Forhandlingsoplæg
L =Lukket behandling

Rådsmøde nr. 4028 (udenrigsanliggender – forsvar) den 28. maj 2024

1. EU's støtte til Ukraine
  - *Politisk drøftelse*

2. EU's forsvarsparathed
  - *Politisk drøftelse*
  - JOIN (2024) 0010

3. Eventuelt

4. Siden sidst
  - a) Europa-Kommissionens forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om etablering af programmet for den europæiske forsvarsindustri (EDIP) og en ramme for foranstaltninger til sikring af rettidig tilgængelighed og forsyning af forsvarsprodukter
KOM (2024) 0150

Alle dagsordenspunkterne hører under Forsvarsministeriets ressort

Rådsmøde nr. 4024 (transport, telekommunikation og energi – telekommunikation) den 21. maj 2024

1. Fra regelbog til praksis: En samarbejdsorienteret tilgang til sammenhængende implementering
  - *Politisk drøftelse*
2. Rådskonklusioner om fremtiden for EU's digitale politik
  - *Vedtagelse*
3. Konklusioner om fremtidens cybersikkerhed: Gennemføre og beskytte i fællesskab
  - *Godkendelse*
4. Eventuelt
5. Siden sidst

Dagsordenspunkterne 1-2 hører under Digitaliseringsministeriets ressort. Dagsordenspunkt 3 hører under Forsvarsministeriets ressort.

Rådsmøde nr. 4028 (udenrigsanliggender) den 27. maj 2024

1. Ruslands aggression mod Ukraine
  - *Politisk drøftelse*
EUU alm. del (20231) – Bilag 516 (udvalgsmødereferat side 22, senest behandlet i EUU 12/4-24)

2. Situationen i Mellemøsten
  - *Politisk drøftelse*
EUU alm. del (20231) – Bilag 516 (udvalgsmødereferat side 24, senest behandlet i EUU 12/4-24)

3. Eventuelt

4. Siden sidst

Alle dagsordenspunkterne hører under Udenrigsministeriets ressort.

Rådsmøde nr. 4025 (almindelige anliggender) den 21. maj 2024

1. Forberedelse af møde i Det Europæiske Råd den 27.-28. juni 2024 – kommenteret dagsorden
  - *Politisk drøftelse*
Det Europæiske Råd 27-28/6-24 – Bilag 1 (udkast til kommenteret dagsorden)
2. Den landespecifikke retsstatsdialog
  - *Politisk drøftelse*
KOM (2023) 0800
3. Retsstatssituationen i Polen / Artikel 7
  - *Statusdrøftelse*
KOM (2017) 0835
EUU alm. del (20231) – Bilag 363 (udvalgsmødereferat side 27, senest behandlet i EEU 9/2-24)
4. Eventuelt
5. Siden sidst

Alle dagsordenspunkter hører under Udenrigsministeriets ressort

Rådsmøde nr. 4030 (udenrigsanliggender – handel) den 30. maj 2024

1. Konkurrenceevne og fremtidens handelspolitik
  - *Politisk drøftelse*
2. Det aktuelle handelspolitiske forhold mellem EU og Afrika
  - *Politisk drøftelse*
3. Eventuelt
4. Siden sidst

Alle dagsordenspunkter hører under Udenrigsministeriets ressort.

Europaudvalget

Referat af 32. europaudvalgsmøde

Dato: fredag den 17. maj 2024

Tidspunkt: kl. 08.30

Sted: vær. 2-133

Til stede: Henrik Møller (S) næstformand, Tanja Larsson (S), Mette Reissmann (S), Kim Valentin (V), Søren Søndergaard (EL), Christian Friis Bach (RV) og Theresa Scavenius (UFG).

Desuden deltog: Forsvarsminister Troels Lund Poulsen, udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen og digitaliseringsminister og minister for ligestilling Marie Bjerre.

Henrik Møller fungerede som formand under hele mødet.

Punkt 1. Rådsmøde nr. 4028 (udenrigsanliggender – forsvar) den 28. maj 2024

Rådsmøde 4028 – Bilag 1 (sammenotat)

EUU alm. del (20231) – Bilag 521 (kommenteret dagsorden)

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): Jeg forelægger sagerne til orientering.

Jeg vil også orientere om, at jeg forud for rådsmødet deltager i et styringsrådsmøde i Det Europæiske Forsvarsagentur (EDA), hvor vi bl.a. skal drøfte fremtidsperspektiverne for agenturet.

1. EU's støtte til Ukraine

– *Politisk drøftelse*

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): EU spiller en central og vigtig rolle i forhold til at øge den europæiske støtte til Ukraine. Vi arbejder hårdt for at imødekomme Ukraines akutte behov – ikke mindst i forhold til ammunition og luftforsvar.

Fra dansk side har vi truffet beslutning om donation af ca. 200.000 stk. artilleriammunition, både bilateralt og som bidrag til fællesindkøb. Vi ser løbende på yderligere muligheder for støtte, herunder også til det tyske luftforsvarsinitiativ.

Jeg forventer også, at drøftelserne vil komme til at berøre perspektiverne for EU's militære støtte til Ukraine efter vedtagelsen af den militære bistandsfond under den europæiske fredsfacilitet (EPF). Her tilføres yderligere 5 mia. euro til militær støtte til Ukraine i 2024 med mulighed for lignende årlige forpligtelser i 2025-2027. Etableringen af fonden indgår som et centralt element i EU's sikkerhedstilsagn til Ukraine. Vi sender et stærkt signal om vores langsigtede støtte – også på EU-plan.

Endelig forventer jeg, at vi skal drøfte udviklingen af EU's militære træningsmission til støtte for Ukraine (EUMAM Ukraine). Missionen har allerede trænet mere end 40.000 ukrainske styrker med forventning om at nå 60.000 soldater ved udgangen af sommeren 2024.

Det arbejde bidrager vi løbende til fra dansk side med flere træningsaktiviteter, bl.a. vores F-16-træning.

Søren Søndergaard (EL): Hvad er status på den million artillerigranater og pjecer, som man har lovet Ukraine skulle være leveret 31. december 2023? Hvor mange er leveret dags dato, og hvad er perspektivet for leveringen af resten?

I betragtning af den langsommelighed, hvormed aflevering af det løfte blev indfriet, blev der bl.a. med dansk hjælp taget et initiativ – det tjekkiske initiativ – som handler om at samle penge ind og købe det nødvendige materiel. En masse lande afgav løfter. Hvor mange penge blev der lovet, og hvor mange penge er indbetalt i dag?

NOT Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): Der skulle leveres 1 million artilleriskud inden udgangen af marts 2024. Den seneste drøftelse om emnet var i januar 2024, hvor EU's højststående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, Josep Borrell, og EU-kommissær for det indre marked Thierry Breton redegjorde for fremdriften. Der var forventningen, at man i foråret ville nå op omkring 400.000, og at man inden årets udgang ville være i stand til at have 1 million i kapacitet. Det skyldes, at produktionskapaciteten er stærkt udfordret. Men derudover er der taget andre initiativer, f.eks. det tjekkiske initiativ. Vi kan udarbejde en skriftlig orientering om, hvor meget der er leveret dags dato, hvad produktionskapaciteten er, og vi kan folde det ud i forhold til det tjekkiske initiativ.

Søren Søndergaard (EL): Tak for korrektionen. Det var altså inden 1. marts 2024, at der skulle være leveret 1 million artillerigranater. Vi kan formentlig konstatere, at vi flere måneder efter ikke engang er nået op på halvdelen. Jeg er glad for, at jeg ikke skal være i forsvarsministerens sted på rådsmødet, for jeg tror ikke, jeg ville kunne være i mig selv, og jeg tror, forsvarsministeren har det på samme måde. Det er jo fuldstændig latterligt, at man holder den ene tale efter den anden om, hvor vigtig Ukraine er, og så leverer man ikke noget – med det resultat, at tusinder af ukrainske soldater bliver slået ihjel og forsvarsevnen bliver forringet. Det er jo helt vildt.

Ministeren siger, at det hænger sammen med kapacitet. Det er jo ikke, fordi der ikke produceres artillerigranater i EU, men de sendes andre steder hen. Og det er heller ikke, fordi der ikke kan købes artillerigranater. Vi har i Forsvarsudvalget (FOU) haft besøg af folk, der hævdede, at de sagtens kunne købe det antal meget hurtigt. Så det er, fordi man ikke har valgt at prioritere det. Hvordan vil ministeren adressere det spørgsmål på mødet? Det er jo ikke en operettekrig – det er en virkelig krig. Der er virkelige mennesker, der dør. Vi har kastet os ind på Ukraines side, fordi et suverænt land ikke skal kunne overfaldes og besættes af en nabo uanset hvad. Men hvis EU kun gør det halvhjertet, er det dødsens farligt. Det er virkelige mennesker, der kæmper. Og så er det ikke meget bedre end det show, vi har set i USA, som også har kostet tusindvis af mennesker livet på Ukraines side.

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): Jeg vil betone det på samme måde, som Søren Søndergaard understreger det: Det er ikke acceptabelt, at vi ikke leverer på vores målsætning, for

det er dødsens alvor. Det har jeg også tidligere gjort i andre sammenhænge. Derfor har vi fra dansk side taget yderligere initiativer, og vi har været med til at tage det tjekkiske initiativ for nu at gøre en meget stor indsats for at samle flest mulige lande, der kan være med til at bidrage til at skaffe den helt nødvendige artilleriammunition. For mig er det ikke enten-eller, det er både-og. Men man skal fra europæisk side prioritere det meget højere, og man skal også sørge for at udarbejde en langt bedre fremdriftsrapport. Vi har bl.a. diskuteret, om vi fra europæisk side har været gode nok til at sikre fremdriften i den levering, som vi forpligtede os på i 2023. Man vil opleve mig være meget kontant i forhold til det spørgsmål på mødet, hvilket jeg også hører Søren Søndergaard efterspørge. Det vil jeg være, for jeg synes ikke, at vi kan være bekendt ikke at hjælpe ukrainerne med den store grad af efterspørgsel. Det handler ikke kun om ukrainernes sikkerhed, det handler i bund og grund også om Europas sikkerhed.

2. EU's forsvarsparathed

– Politisk drøftelse
JOIN (2024) 0010

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): Punktet handler særlig om det langsigtede arbejde med at sikre et EU, som har kapacitet til at tage større ansvar for vores fælles euro-atlantiske sikkerhed.

En helt central forudsætning for at kunne leve op til den ambition er styrkelsen af den europæiske forsvarsindustri. Der er sendt stærke købssignaler til industrien, vedtaget støtteprogrammer og placeret store ordrer. Men der er stadig langt igen. Europa-Kommissionen har derfor fremsat en europæisk forsvarsindustriel strategi og et forslag til etableringen af et industriprogram.

Fra dansk side ser jeg særlig tre prioriteter for arbejdet med at styrke den europæiske forsvarsindustri.

- Vi skal sikre en innovativ og konkurrencedygtig forsvarsindustri. Vi skal engagere os i den teknologiske udvikling og skabe gode vilkår for små- og mellemstore virksomheder i samarbejde med allierede og partnere.
- Vi skal styrke adgangen til privat kapital for forsvarssektoren. Fra dansk side er vi fortalere for, at Den Europæiske Investeringsbank (EIB) skal kunne spille en større rolle. Investeringer i forsvarssektoren er nødvendige investeringer i vores fælles sikkerhed.
- Vi skal vi samarbejde mere med ukrainske forsvarsvirksomheder. Her går vi fra dansk side forrest med bl.a. at placere ordrer direkte i den ukrainske forsvarsindustri. Og vi vil slå et slag for, at vi også øger dette samarbejde på EU-plan.

Fra dansk side har vi taget initiativ til et fælles brev forud for rådsmødet, hvori jeg sammen med en række kolleger gør klart, at vi skal have en fælles EU-plan for Ukraines integration på det forsvarsindustrielle område i EU. Det er en vigtig indsats, hvor regeringen tror, at vi i EU kan være endnu mere ambitiøse.

Theresa Scavenius (UFG): Man har snakket om, at man skulle styrke det europæiske forsvar, men her er fokus meget på det forsvarsindustrielle – det er altså industrien, vi fremmer. Hvilke tanker er der omkring den vægtning i forhold til også at have statskapacitet, som ikke kun er baseret på private industrier? Hvor køber vi henne, hvad er det for et marked, og hvad koster det? Det er et frit marked, så det er nogle helt andre præmisser, vi skal interessere os for politisk, frem for hvis det var statens egen kapacitet.

Kim Valentin (V): Vi har set, at bl.a. Danmark og Norge går foran i finansieringen af krigen i Ukraine. Vi har også set, at nogle lande halter bagefter. Satsningen på at gøre EIB til centrum for direkte investeringer i forsvarsindustrien kan måske hjælpe til at skabe en permanent finansiering. Hvad er ministerens holdning til det?

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): Til Theresa Scavenius: Vi vender tilbage til den sag i forbindelse med den tidlige forelæggelse for Forsvarsudvalget (FOU) og Erhvervsudvalget (ERU), da det er en prioriteret EU-sag. Det afgørende er, at EU gør mere på en lang række punkter, bl.a. i

forhold til at understøtte vilkårene for den europæiske forsvarsindustri. Vi har taget initiativer i Danmark, bl.a. en aktiv indsats i forhold til at generhverve bygningerne i Frederikshavn, hvor der tidligere er blevet produceret ammunition. Derudover kommer man også til at se på spørgsmålet om større volumen og større sammenhæng. Sammenlignet med f.eks. USA har vi enormt mange forskellige våbensystemer i Europa, og det bliver en del af diskussionen, hvordan man kan få en større grad af robusthed.

Til Kim Valentin: Der er brug for at skabe langt bedre adgang til at få kapital ind via investeringer på forsvarsområdet, og derfor har vi foreslået, at EIB kunne være en løsning. Jeg tror også, at man nationalt bliver nødt til at have drøftelser om, hvordan man kan være med til at understøtte bedre vilkår for at investere i forsvarsindustrien. Det har vi taget initiativ til i Danmark, også gennem skiftende regeringer, bl.a. med OPP-projekter (offentlig-private partnerskaber) og lignende. Det mener jeg bestemt er en vej frem, både nationalt og potentielt internationalt.

Theresa Scavenius (UFG): Når ministeren nævner FOU og ERU, så er det netop, fordi forsvar bliver set i en erhvervs kontekst. Når vi snakker om krig og vores opbakning til krigen, så kræver det, at man ikke får mistanke om, at der også er nogle økonomiske erhvervsinteresser i det, men at vi gør det af ren og skær nødvendighed og kun til det niveau. Det er to meget forskellige logikker, som det er vigtigt at holde adskilt, og jeg bekymrer mig for den danske regerings industrielle perspektiv.

Derudover er der spørgsmålet om budgetterne. Når der er krig, er der bundløse budgetter, og ingen holder styr på noget som helst. Det er også bekymrende. Regeringen fokuserer på industrien og ønsker at fremme vores egen våbenproduktion. Der er vi nok politisk uenige. Jeg vil opfordre til at huske, at [*lydudfald*] for meget ind i en erhvervs kontekst, for det kan underminere opbakningen til hele krigen og den europæiske linje med et styrket fælles forsvar og samarbejde.

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): Jeg noterer mig Theresa Scavenius' bemærkninger. Historisk set er der brug for, at vi bliver bedre til at varetage vores egen sikkerhed i Europa, og det indebærer bl.a. en mere robust forsvarsindustri. Ukraine krisen har desværre vist os, at vi bliver nødt til at have det som et større politisk prioriteret mål, også set i lyset af meldingerne gennem de seneste mange år fra amerikansk side om, at Europa bliver nødt til at tage bedre vare på egen sikkerhed.

3. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

4. Siden sidst

- a) **Europa-Kommissionens forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om etablering af programmet for den europæiske forsvarsindustri (EDIP) og en ramme for foranstaltninger til sikring af rettidig tilgængelighed og forsyning af forsvarsprodukter**
KOM (2024) 0150

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): Den europæiske forsvarsindustrielle strategi blev lanceret af Europa-Kommissionen den 5. marts 2024. Strategien skal sætte den strategiske ramme for det fremadrettede arbejde, så en styrket europæisk forsvarsindustri kan bidrage til øget forsvarsparathed i EU.

Som første udmøntende tiltag under strategien har Europa-Kommissionen samtidig fremsat forslag til en forordning om etablering af programmet for den europæiske forsvarsindustri (EDIP) og en ramme for foranstaltninger til sikring af rettidig tilgængelighed og forsyning af forsvarsprodukter.

Udvalget har modtaget grund- og nærhedsnotater om sagen den 7. maj 2024.

Forordningsforslaget om et forsvarsindustriprogram har tre formål:

- Forordningen skal sikre en forbedret konkurrenceevne i den europæiske forsvarsindustri.
- Forordningen skal understøtte et øget samarbejde med Ukraine og bidrage til genopbygningen og moderniseringen af Ukraines forsvarsindustri.
- Forordningen skal bidrage til øget forsyningssikkerhed i EU på den lange bane.

Det er min forventning, at forhandlingerne om forslaget vil afsluttes i december 2024, hvorfor sagen ventes forelagt til forhandlingsoplæg i oktober 2024.

Jeg vil også lave en tidlig forelæggelse af forslaget for Forsvarsudvalget (FOU) og Erhvervsudvalget (ERU) snarligt, da der er tale om en prioriteret EU-sag.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

Punkt 2. Rådsmøde nr. 4024 (transport, telekommunikation og energi – telekommunikation) den 21. maj 2024

Rådsmøde 4024 – Bilag 1 (samlenotat)

EUU alm. del (20231) – Bilag 521 (kommenteret dagsorden)

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): Dagsordenen for rådsmødet omfatter et enkelt punkt inden for Forsvarsministeriets ressort, som jeg forelægger til orientering.

3. Konklusioner om fremtidens cybersikkerhed: Gennemføre og beskytte i fællesskab – Godkendelse

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): Rådskonklusionerne lægger særlig vægt på behovet for at sikre tilstrækkelig tid og fleksibilitet for medlemsstaterne samt støtte til virksomhederne til implementering af den omfattende mængde cybersikkerhedslovgivning, der er vedtaget under den nuværende Kommission.

Rådskonklusionerne forventes vedtaget på rådsmødet. Danmark støtter rådskonklusionerne.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

4. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

5. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 3. Rådsmøde nr. 4028 (udenrigsanliggender) den 27. maj 2024

Rådsmøde 4028 – Bilag 2 (samlenotat)

Næstformanden (Henrik Møller): Jeg vil på udvalgets vegne bemærke, at det er utilfredsstillende, at vi først modtog samlenotatet onsdag. Så kort tid til at læse materialet vanskeliggør udvalgets arbejde.

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Det er mit ansvar, og det skal jeg stærkt beklage. Almindeligvis er det ikke noget, man ser fra os.

Alle punkter forelægges til orientering.

1. Ruslands aggression mod Ukraine

– *Politisk drøftelse*

EUU alm. del (20231) – Bilag 516 (udvalgsmødereferat side 22, senest behandlet i EUU 12/4-24)

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Jeg forventer, at drøftelsen vil fokusere på EU's militære støtte og EU's sikkerhedstilsagn til Ukraine samt den ukrainske fredsformel og det kommende globale fredstopmøde i Schweiz. Derudover er det muligt, at drøftelsen vil berøre sanktioner mod Rusland.

For så vidt angår militær støtte, forventer jeg, at vi skal drøfte, hvordan vi øger og fremskynder den militære støtte til Ukraine, særlig med yderligere leverancer af luftforsvarssystemer og ammunition, som Ukraine har en akut mangel på. Hvis der kan opnås enighed, forventer jeg, at vi på rådsmødet vil træffe beslutning om fordeling af de 5 mia. euro i den militære bistandsfond til støtte for Ukraine under den europæiske fredsfacilitet (EPF).

Størstedelen af midlerne vil fortsat gå til refusioner for medlemslandenes militære donationer og indkøb samt træning af ukrainske soldater. Men som lagrene efterhånden tømmes, vil støtten i større omfang målrettes fællesindkøb i den europæiske forsvarsindustri. Fra dansk side har vi i forhandlingerne stået fast på, at det vigtigste og styrende hensyn er Ukraines behov. Vi støtter, at midlerne fremover bruges på fællesindkøb i den europæiske forsvarsindustri, når det er muligt, men også at vi donerer fra egne lagre og indkøber globalt, hvis det er nødvendigt. Det handler om at fremskaffe det, som Ukraine efterspørger, på den hurtigste og bedste måde.

Jeg forventer desuden, at vi vil få en status på forhandlingerne om EU's sikkerhedstilsagn til Ukraine. Vi er kommet tættere på en aftale, der forhåbentligt kan blive indgået i nær fremtid. Den militære bistandsfond for Ukraine under den europæiske fredsfacilitet er et centralt element i sikkerhedstilsagnene. Jeg forventer, at aftalen bl.a. også vil have fokus på at styrke samarbejdet med den ukrainske forsvarsindustri og EU's militære træningsmission til støtte for Ukraine – samt øget samarbejde inden for bl.a. minerydning og civil sikkerhedssektorreform. Sammen med andre landes bilaterale aftaler med Ukraine – herunder Danmarks – sender det et vigtigt signal om vores langsigtede og bredspektrede støtte til Ukraine.

Arbejdet med at opnå global opbakning til den ukrainske fredsformel pågår fortsat. Schweiz er vært for et globalt fredstopmøde den 15.-16. juni 2024, der har til formål at sikre bredest mulig opbakning til FN-pagten og den ukrainske fredsformel. Mere end 160 delegationer verden over er blevet inviteret, men det er for tidligt at sige, hvor mange der reelt ender med at deltage. Fokus forventes at være på tre ud af fredsformlens ti emner, nærmere bestemt stråling og nuklear sikkerhed, fødevarerikkerhed samt humanitære spørgsmål, som f.eks. løsladelse af fanger. Fra dansk side støtter vi fortsat op om den ukrainske fredsformel samt afholdelse af et fredstopmøde, ligesom vi støtter op om outreachindsatser for at sikre bredest mulig opbakning hertil.

For at fastholde presset på Rusland forberedes en 14. sanktionspakke. Det er forventningen, at 14. pakke bliver omfattende og kompleks og vil inkludere såvel sektorspecifikke tiltag som yderligere listninger. Jeg forventer, at pakken vil blive forhandlet og vedtaget inden rådsmødet i juni. Sideløbende arbejdes der med to nye EU-sanktionsregimer rettet mod henholdsvis krænkelse af menneskerettighederne i Rusland og Ruslands globale hybride og destabiliserende aktiviteter. Regeringen støtter fortsat op om de hårdtest mulige sanktioner, der kan opnås enighed om i EU, samt et fortsat fokus på forbedret implementering og modarbejdelse af omgåelse af eksisterende sanktioner.

Kim Valentin (V): Der er ikke grænser for erklæringer af solidaritet i EU, men finansieringen er langt fra solidarisk. Der er kæmpe forskel på, hvor meget EU-landene har doneret til Ukraine. Alene det, at Danmark nominelt set går foran, siger i virkeligheden alt. Særlig Sydeuropa – Frankrig, Spanien, Italien osv. – halter voldsomt bagefter. Frankrig har endda lavet aftaler, hvor de har fået lov til at købe materiel uden først at have doneret. Af hvad jeg har hørt, sker der ikke for alvor noget på rådsmøderne. Kunne man få en drøftelse om, hvad der skal til for at udligne forskellene?

Ukrainske parlamentarikere ønsker et større fokus på tredjelande, som omgår sanktionerne. Varer, som egentlig er sanktioneret for Rusland, importeres i tredjelande og ryger videre til Rusland. Arbejder man på at forhindre det i den 14. pakke? Det drejer sig bl.a. om elektronik, som indgår i våbenproduktion, og som ryger direkte til fronten.

Theresa Scavenius (UFG): Hvad er status på brugen af de indefrosne russiske midler? Drøfter man Ruslands reaktion? Jeg er bekymret for, at vi træder over en rød grænse ved at bruge dem. Vil det føre til en optrapning af krigen? Hvad er den danske position – og hvorfor alt det hemmelighedskræmmeri i denne sag? Jeg forstår det ikke.

Man må helst ikke få den mistanke, men lige nu handler det politiske spor om at fremme forsvarsindustrien, hvilket egentlig også fremmer, at krigen fortsætter. Jeg er meget bekymret for, om man kan bevare opbakningen, for en europæisk opbakning til krigen i Ukraine, hvor mennesker dør på fronten, kræver, at økonomiske og erhvervs-mæssige interesser ikke bliver prioriteret. Hvad er udenrigsministerens syn på den sag?

Det er en absurditet, at man fortsætter ned ad det samme sanktionsspor. Vi har lavet 13 pakker, og det virker ikke rigtigt. Har man overvejet, om sporet er forkert? Forleden læste jeg, at ukrainske mænd i Europa ikke længere kan få bistand på deres ambassader, fordi de skal hjem til fronten. Det er en bekymrende udvikling. Vil vi fra dansk og europæisk side være med til at facilitere det?

Skulle vi ikke begynde at kigge i andre retninger frem for at fortsætte af det samme spor, som tydeligvis kun fører til en eskalering af krigen?

Det er meget vigtigt, at vi ikke kun har Ukraine for øje, men hele regionen. Georgien bliver meget nemt glemt i denne sag. Den udvikling er dybt bekymrende. Behøver vi vente på, at krigen bryder ud i Georgien, før vi giver militær støtte til landet? Vi skal jo sørge for at undgå den militære konfrontation.

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Til Kim Valentin: Sammenlignet med den vokale støtte er der betydelig mere variation i den pekuniære. I går rådførte vi os med Det Udenrigspolitiske Nævn (UPN) om en ny pakke på 5,6 mia. kr., som betyder, at Danmark på globalt plan vil være den relativt største militære bidragsyder til Ukraine. Nominelt er vi den fjerdestørste, kun overgået af USA, UK og Tyskland. Det skal vi selvfølgelig være stolte af, men det giver anledning til refleksion, at et lille land som Danmark på trods af den sunde offentlige økonomi skal være den fjerdestørste absolutte donor. Det er ikke et argument for, at vi skal give mindre – andre burde bare give mere. Dermed har vi en moralsk overhånd, som vi bruger til at italesætte misforholdet på alle mulige niveauer.

Vi forsøger at overveje designet af vores pakker. De 200. mio. kr. i den forrige pakke til indkøb i den ukrainske forsvarsindustri blev i går suppleret med 1 mia. kr., og det er for at sende et signal og lave et eksempel til efterfølgelse. Kapaciteten i den ukrainske forsvarsindustri er tre gange større, end der er finansiering til, så når der er knaphed og forsyningslinjerne er langsommelige, da vores forsvarsindustri ikke er stærk, er dette en genvej.

Til Theresa Scavenius: Den europæiske forsvarsindustri er et middel og ikke et mål. Det er ikke sådan, at nogen er vågnet en dag og har sagt, at vi nu uden grund skal have en europæisk forsvarsindustri. Det er ikke drevet af erhvervspolitiske interesser. Den sikkerhedspolitiske situation har fremkaldt en erkendelse af, at vi har forsømt noget, som vi nu er nødt til at investere mere i.

Kim Valentin og Theresa Scavenius nærmer sig spørgsmålet om den 14. sanktionspakke fra hver sin side. Ikke overraskende er jeg på Kim Valentins hold, som mener, at vi skal have skabt en 14. pakke, som er så stærk som muligt, og den bør selvfølgelig også adressere udfordringerne, som har vist sig, i takt med at man har indført sanktionerne. Ligesom vand vil handelsstrømme altid finde en vej, og derfor er det vigtigt at have fokus på omgåelse.

I går på mødet i Det Udenrigspolitiske Nævn gav jeg en grundigere status, end jeg kan på dette åbne møde. Jeg kan dog sige, at effektive sanktioner mod Rusland kræver, at man ikke kun har Rusland for øje. Man er nødt til at anlægge et sektorperspektiv. Det er vores holdning til det, og det er sådan, vi forsøger at bidrage til designet af den 14. pakke. Der er bl.a. også spørgsmålet om skyggeflow.

Betyder det, at vi bare fortsætter ned ad en vej, der ikke virker? Nej, det gør det ikke. Det betyder, at vi hele tiden forsøger at forbedre vores tiltag. Alle internationale erfaringer om sanktioner helt tilbage fra bl.a. Sydafrika og Syrien viser, at verden indstiller sig på den nye ligevægt, som sanktionerne skaber. Der opstår nye handelsstrømme, for der er ikke tale om et internationalt sanktionsregime. Hvis hele verden bakkede op om EU's 13 pakker, ville det se anderledes ud, men det er jo ikke tilfældet. Andre lande byder sig gerne til, se f.eks. blot på handelstallene mellem Rusland og Kina. Man kan imidlertid ikke bruge det til at slutte, at de ingen effekt har. Der er jo forskellige

vurderinger af det. Holdt oppe imod den amerikanske dollar er rubelkursen faldet 20 pct., siden krigen begyndte. Der findes også estimater på, hvordan det russiske bruttonationalprodukt alt andet lige ville have set ud, hvis der ikke havde været sanktioner. Man kan derfor ikke sige, at det ikke har nogen effekt, men alene kan sanktioner helt åbenlyst ikke få Rusland til at trække sig tilbage fra besatte områder – det kræver også en indsats på slagmarken, som kræver en kontinuerlig støtte til Ukraine og desuden et forsøg på et globalt outreach. Vi fortsætter af en vej, som rummer nogle barrierer, og dem må man prøve at rive ned for at komme videre. Det er bl.a. det, som topmødet i Schweiz kommer til at handle om.

I højsædet er nu spørgsmålet om luftforsvar. Her er der i den grad også brug for en større grad af solidaritet. Der har været meget voldsomme angreb på kritisk infrastruktur i Ukraine som f.eks. el-nettet, og den eneste måde at afmontere det på er at få skabt et effektivt luftforsvar. Danmark har ikke noget materiel at byde ind med, men så sent som i går annoncerede vi op mod 1 mia. kr. til at understøtte det tyske initiativ om at donere luftforsvarssystemet Patriot til Ukraine.

I forhold til de indfrosne midler er det vigtigt at sondre mellem hovedstol og afkast, og der er nu enighed i EU-kredsen om at anvende indtægterne. Der forventes at blive truffet endelig beslutning om det på rådsmødet den 21. maj 2024 – et vigtigt skridt til at sikre yderligere støtte til Ukraine på et tidspunkt, hvor der er hårdt brug for det.

Jeg er helt enig i, at det er mere end almindeligt bekymrende med fremmedagentloven i Georgien. Det er også baggrunden for, at jeg har været med til at initiere, at en nordisk-baltisk kreds af lande har rettet fælles henvendelse til Georgien. Vores baltiske og islandske kolleger var i Georgien selv samme dag, som loven blev vedtaget. Vi lægger stort pres på dem, også via EU's høje repræsentant, Josep Borrell. Desuden er jeg rimelig sikker på, at spørgsmålet om Georgien vil blive adresseret på rådsmødet den 27. maj 2024.

Søren Søndergaard (EL): Jeg forstod udenrigsministeren sådan, at regeringens mening er, at Ukraines behov kommer først, i tilfælde af at man skal afveje, hvad EU skal bruge penge på. Det er jeg fuldstændig enig i. Vi frygter mere og mere, at Ukraine bliver taget som gidsel for alle mulige andre formål, og nogle af de EU-lande, der er meget interesserede i at opbygge en stor våbenindustri, bidrager reelt ikke til Ukraine. Vi behøver ikke nævne navne.

Hvad er det så, vi snakker om? Man havde lovet 1 million granater inden 1. marts 2024. Her to en halv måned senere er man nået op på 400.000. Og det er jo ikke bare tal. Det er hundreder, hvis ikke tusinder af ukrainske soldater og civile, der er slået ihjel. Efterhånden er det blevet til en slags operettekrig, hvor man slynger om sig med store erklæringer, mens der kun sker meget lidt. Jeg vil dog gerne understrege, at jeg her ikke tænker på den danske regering. Jeg håber bare, at ministeren anerkender alvoren og vil tage den med, når det skal drøftes. Man bliver jo nødt til at gøre status. Alle har fra starten vidst, at mandskab ville blive Ukraines problem. Så meget desto mere afgørende var det at have en militær kapacitet, der modvirkede, at man unødigt mistede en masse mandskab. I løbet af det seneste halve til hele år har man mistet mandskab i massivt omfang, og det kommer jo ikke igen før om mange år. Det skyldes ikke Ukraine – det skyldes manglende støtte fra EU. Det, som burde have været en selvfølge fra starten – at man havde gjort alt for at støtte Ukraine – har vist sig ikke at være en selvfølge.

Siden invasionen i Ukraine er en tysk bilfabriks eksport til Kasakhstan steget med 5.000 pct. Jo, man kunne selvfølgelig godt sige, at dem fra Kasakhstan er nogle værre nogle osv., men jeg synes, det er Tyskland og den tyske bilindustri. Hvorfor bruger man ikke Enhedslistens idé om over-nationale profitter til at sige, at ingen fabrikker må eksportere mere end f.eks. det dobbelte til lande, hvor man ikke kan garantere, at produkterne også bliver brugt i de lande? Tyskland kunne da bare stoppe det. Mange af sanktionspakkerne bliver omgået, og vi bliver nok også nødt til at kigge på Danmark i den forbindelse. Medmindre vi begynder at tage det meget mere alvorligt, kan vi risikere et meget ubehageligt tilbageslag, ikke mindst for ukrainerne, men sådan set også for resten af Europa. Forventer ministeren, at der på mødet bliver gjort status over den samlede udvikling? Hvor er vi på vej hen? Kan vi stoppe den dårlige udvikling – er der overhovedet en vilje til det? Er der alternative muligheder?

Theresa Scavenius (UFG): Det, ministeren sagde om Georgien, er rigtig positivt. Jeg håber, man fra dansk side vil nævne det, og at det bliver til en samtale på mødet.

Jeg synes dog, at ministeren undgår at kommentere på de ubehagelige ting såsom den russiske reaktion på brugen af midlerne. Hvor mange europæiske midler vil de konfiskere? Hvad er det for en proces? Her begynder det at blive ubehageligt. I Danmark er vi stolte af at være på Ukraines side, men vi bliver f.eks. også nødt til at tage stilling til, hvor vi stiller os i forhold til de ukrainske mænd, der skal tilbage til Ukraine.

Selvfølgelig har sanktionspakkerne en effekt, men ikke på at vinde krigen. Det er det, vi er interesserede i. Sanktionspakker kan nogle gange blive til symbolpolitik, fordi man godt ved, at de bliver omgået. Man kan sige, at vi gør noget, og man kan fremstå stærkere, men i virkeligheden ved man, at de ikke kommer til at ændre ved måden, som Rusland forstår krigen på.

Selvfølgelig er det ikke erhvervsinteresser, der driver udviklingen af Europas forsvarsindustri, men vi skal ikke være naive omkring forsvarsindustriens interesser og lobbyister. Det er en voldsomt stærk industri, og det er klart, at nogle gerne vil fastholde det. Fra dansk side er der også et erhvervsspor, der ønsker at fremme den industri. Man skal være ærlig omkring det, og man bliver nødt til at forstå, hvilke risici der er forbundet med at have sådan et fokus. Måske skulle man indføre tiltag, der gør, at man ikke mødes med forsvarsindustrien hver dag, og måske skal deres deltagelse i møder i Bruxelles begrænses. Det kunne være spændende at vide, hvor tæt de er på forhandlingerne. Kimer de ministeriet ned hver dag for at få interesser ind? Kunne man sige, at de ikke må tage kontakt, fordi vi selvfølgelig har et andet fokus? Sådanne tiltag kunne mindske bekymringerne i den forbindelse.

Christian Friis Bach (RV): Træningen af ukrainske soldater i Ukraine med bidrag fra Europa er af en helt anden karakter, end den vi kan tilrettelægge uden for Ukraine. Man behøver ikke ringe til f.eks. luftfartsstyrelsen for at få lov til at sende droner op, og man kan træne med det udstyr, som man efterfølgende tager med sig til fronten. Vi ser nu, at det er vanskeligt for Ukraine at mobilisere nok til, at de også kan få sendt dem til træning i udlandet. En række europæiske lande har startet den diskussion, i hvert fald Litauen og Frankrig.

I går havde vi møde med FN's flygtningehøjkommissær Filippo Grandi, som sagde, at UNHCR (FN's Flygtningeorganisation) ikke vil modsætte sig hjemsendelsen af ukrainske mænd i den våbenføre alder – lidt overraskende for mig – al den stund at indkaldelse til militærtjeneste ikke i sig selv er en grund til, at man kan få flygtningestatus, medmindre særlige forhold taler for det. Jeg synes, det er en svær diskussion, og hverken på dette eller det ovenstående spørgsmål har jeg en konklusion.

Hvad er ministerens overvejelser om disse to spørgsmål, og forventer ministeren, at de vil blive drøftet på mødet?

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Jeg tror, at Søren Søndergaard og jeg ser relativt ens på den kompleksitet, han beskriver. Der blev rigtigt nok stillet en million granater i udsigt, og ved deadline var man oppe på 450.000. Kapaciteten menes nu at være til at nå den ene million i indeværende år. Det er selvfølgelig for slapt. Jeg er dog glad for, at Søren Søndergaard tager Danmark ud af ligningen, for det siger sig selv: Hvis andre havde gjort som os, ville vi have været et andet sted. Vi forsøger at bruge vores moralske overhånd til at lægge vægt bag vores ord, når vi siger de her ting. Lige nu er luftforsvaret det absolut mest kritiske. Selv via relativt åbne kilder bør man kunne se, hvor mange luftforsvarssystemer der er bare i EU – man kunne også udvide det til hele NATO-kredsen. I åbne kilder bør man også kunne se, hvilke udfordringer Ukraine har. Det bør jo kunne lade sig gøre. I Danmark har vi ikke et luftforsvarssystem, så vi har ikke mulighed for at tage andre initiativer, end det vi tog ex officio i går ved at bidrage med 1 mia. kr., som svarer til en fjerdedel af et sådant system. Det er jo det, vi kan, og det er det, vi gør.

Vi presser på for, at omgælseselementet adresseres i sanktionssporet. EU's særlige internationale udsending til implementering af EU-sanktioner, David O'Sullivan, arbejder dag og nat, bl.a. med at besøge en række af de her – lad os kalde det – problematiske land, som Søren Søndergaard nævner.

Til Theresa Scavenius: Her er vi så uenige. Jeg er enig i, at man ikke kan vinde krigen med sanktioner, men det er jo et bidrag til det. Det handler om at svække Rusland og dets økonomi. Bliver sanktionerne mere effektive, kan de bidrage endnu mere. Hvis der var global opbakning til sanktionerne, ville det sikkert kunne gøre, at Ukraine vandt krigen, men det er kun EU-sanktioner. Ligesom vand finder handelsstrømme nye veje, og andre lande byder sig til. Det ændrer dog ikke på, at sanktionerne har bidraget til at svække den russiske økonomi, som alt andet lige ville have været stærkere, hvis de ikke havde været der. Men de kan ikke stå alene.

Erhvervsinteresser er ikke det drivende for forsvarsindustrien. Det drivende er at sørge for, at Ukraine får den bistand, de skal have. Det er derfor, den danske indgangsvinkel hele vejen igennem har været, at vi skal styre efter Ukraines behov. Hvis det så i øvrigt kan gå hånd i hånd med, at vi også selv leverer systemerne, så skatteborgerpengene kan recirkuleres i vores egen økonomi, så lad os da være åbne over for det. Det er da ikke en dårlig idé. Det må bare aldrig komme dertil, hvor man undlader at skaffe systemer fra andre lande, fordi vi hellere vil vente på at kunne skaffe dem selv, men jeg og regeringen vedstår os da, at vi – når vi i øvrigt er den fjerdestørste investor i verden – også parallelt med det skal se på, om det kan skabe muligheder for dansk erhvervsliv. Det er også derfor, at vi har haft repræsentanter fra denne sektor af dansk erhvervsliv med til Ukraine. Der er

desuden stor ukrainsk efterspørgsel efter dansk medfinansiering, som handler dels om danske indkøb, dels om danske investeringer. Tvunget af omstændighederne har Ukraine opbygget en drone-ekspertise på ret kort tid, og vi har stærke kompetencer bl.a. i Odense. Så hvis man parallelt med det, der er det vigtigste, nemlig at bringe Ukraine i stand til at vinde krigen, kan bringe nogle danske erhvervskompetencer i spil, er det regeringens position, at vi da skal gøre det.

Til Christian Friis Bach: Spørgsmålet om mobilisering, som er aktualiseret af en ny ukrainske lov, er ikke mit ressort, i det omfang at der skulle være afledte effekter for ukrainske mænd i Danmark. Det er udlændinge- og integrationsministerens ressort. Når det er sagt, er det centralt, at vi i EU fortsætter det stærke samarbejde om modtagelse af ukrainere, som er fordrevet fra deres hjemland på grund af krigen, samt at vi får drøftet de her spørgsmål. Det er også en proces. Det er en rigtig god idé at prøve at udvikle en fælles forståelse af, hvordan man skal håndtere denne sag. Som Christian Friis Bach siger, er det jo dilemmafyldt, for det er et land i krig. I Danmark har vi lige forstærket værnepligten for mænd og kvinder. Den gælder også, selv om man synes, man lige skal på studieophold i USA.

Det er en svær sag. Jeg har heller ikke de præcise svar på det. Det er heller ikke mit ressort, men i mit virke forsøger jeg selvfølgelig at afdække, hvordan tænkningen er andre steder i Europa. Det ville være fint at prøve at finde en fælles linje på det. Det gælder også de andre tunge dilemmas spørgsmål, som Christian Friis Bach rejser, men som ikke vil være genstand for diskussion på rådsmødet den 27. maj 2024.

2. Situationen i Mellemøsten

– Politisk drøftelse

EUU alm. del (20231) – Bilag 516 (udvalgsmødereferat side 24, senest behandlet i EUU 12/4-24)

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Jeg forventer, at et hovedfokus for vores drøftelser vil være, hvordan EU – også i lyset af den seneste udvikling i Rafah – kan bidrage til at afhjælpe den humanitære katastrofe i Gaza, herunder presse yderligere på for at sikre humanitær adgang og beskyttelse af civile. For det er dybt bekymrende, at Israel – på trods af gentagne advarsler fra det internationale samfund, herunder også fra Danmark og EU – nu har taget de første skridt mod en militær landoffensiv i Rafah. En sådan operation vil være forbundet med store humanitære omkostninger. Derfor har Danmark i en kreds af lande sendt et brev til den israelske udenrigsminister, hvori vi meget klart markerer vores position på de her spørgsmål.

Udviklingen i Rafah sker på et tidspunkt, hvor det nordlige Gaza ifølge FN allerede oplever reel hungersnød og der fortsat advares om en overhængende risiko for spredning af hungersnød i hele Gaza. Fra dansk side støtter vi, at EU fortsætter med over for Israel at understrege det presserende behov for hurtig, sikker og uhindret humanitær adgang til Gaza.

I tillæg til den humanitære situation forventer jeg også, at drøftelserne vil fokusere på forhandlingerne om våbenhvile og løsladelse af gidsler. Den seneste tid har understreget, hvor komplekse og svære forhandlinger der er tale om. Og bestræbelser – ikke mindst fra Qatar, Egypten og USA – på at opnå en aftale har som bekendt endnu ikke båret frugt. Min forhåbning er, at vi på rådsmødet kan sende et klart signal om behovet for en øjeblikkelig humanitær våbenhvile og til betingelsesløs løsladelse af alle gidsler.

Jeg forventer også, at vi vil fortsætte vores drøftelser om, hvordan EU kan bidrage aktivt til, at der på længere sigt genstartes en fredsproces hen imod en tostatsløsning. Selv om udsigterne selv sagt ser svære ud, er det vigtigt, at vi fra EU's side fortsat insisterer herpå. Et af de mulige handlingsspor, som man fra EU's side arbejder på, er en konference til forberedelse af en fredsproces, der kan bidrage til at definere nogle af de trædesten, der vil kunne udgøre en fremtidig fredsproces. Der er ingen tvivl om, at det er en svær proces med mange ubekendte, men som jeg ser det, er der ikke noget alternativ. EU's indsats bør selvfølgelig ske i tæt samarbejde med USA og andre konstruktive kræfter, herunder ikke mindst regionale aktører, som vi fra EU's side skal fortsætte den tætte dialog med. I den forbindelse arbejdes der på mulig deltagelse af flere udenrigsministre fra regionen – Saudi-Arabien, Egypten, Qatar, De Forenede Arabiske Emirater og Oman. Hvor det ender, ved jeg ikke.

Endelig forventer jeg, at spørgsmålet om anerkendelse af Palæstina som stat kan blive taget op på rådsmødet. Som bekendt vedtog FN's Generalforsamling den 10. maj 2024 med et overvældende flertal en resolution, der giver Palæstina øgede rettigheder i FN samt opfordrer Sikkerhedsrådet til at genoverveje Palæstinans ansøgning om fuldt FN-medlemskab, som jo blev mødt af et amerikansk veto. Fra dansk side stemte vi for resolutionen sammen med et flertal af EU-lande – 14 stemte for, 11 afstod og 2 stemte imod – både for at give Palæstina en stærkere stemme i FN og for at sende et signal om, at vi ser tostatsløsningen som den eneste fremtidige løsning.

Jeg vil gerne påpege, at resolutionen ikke vedrører spørgsmålet om bilateral anerkendelse af Palæstina som stat, som er op til de enkelte lande at vurdere. Den danske stemme ændrer derfor ikke ved, at Danmark ikke anerkender Palæstina som stat for nærværende. Fra dansk side mener vi fortsat, at anerkendelsen af Palæstina som stat skal ske som led i en tostatsløsning – alternativt som led i en meget bredt koordineret EU-indsats på et tidspunkt, hvor et sådant skridt reelt kan fremme en tostatsløsning.

Theresa Scavenius (UFG): Jeg noterer mig, at der begynder at være kritik af Benjamin Netanyahu. Der er også demonstrationer mod ham. Kunne vi også begynde at have en samtale om, at det ikke handler om Israel-Gaza, men om Netanyahus politiske linje? Der er faktisk politisk kritik af den. Vi kunne jo godt støtte Israel med en anden politisk linje, f.eks. støtte oppositionen. Forleden dag hørte jeg tale om, at nogle bevægelser i Israel, som taler for fred, bliver forbudt. Hvis vi virkelig er der, hvor Netanyahu forbyder grupperinger og organisationer, som kæmper for fred, er det ret ekstremt. Hvad er regeringens position i en europæisk kontekst i forhold til at støtte oppositionen i Israel frem for Netanyahus politiske linje?

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Israel er et demokrati. Vi har ikke tradition for med statslige ressourcer at støtte bestemte partier eller bevægelser i et demokrati. Med det sagt er jeg sådan set enig, og jeg synes også, at vi forsøger at sige ret tydeligt, at spørgsmålet omkring Israel og Gaza også må handle om, hvad der er i Israels langsigtede interesse. De to mest ekstreme slutscenarier for denne konflikt vil begge ende galt. Hvad enten man forestiller sig én palæstinsisk enhedsstat fra floden til havet, eller man forestiller sig et de facto Israel fra floden til havet, vil det rumme kæmpe udfordringer. Derfor forsøger vi virkelig at engagere os i debatten om, at det også er i staten Israels egen objektive interesse at få etableret en tostatsløsning, så Israel kan leve i fred med sine naboer uden at gå på akkord med en række grundlæggende principper, som Israel i sin tid er dannet på. Dermed kan de leve i tryghed over tid, også når man ser på demografi. Det er vores tilgang til det, og det er derfor, vi har fortsat den dialog helt siden mødet i Barcelona med repræsentanter fra de omkringliggende lande. Der arbejdes for på et tidspunkt at facilitere et møde, som vil kunne omfavne nogle af de skitser for et road map, der er under udarbejdelse hos konstruktive kræfter.

3. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Søren Søndergaard (EL): I går faldt der dom i den såkaldte Kobaneretssag i Tyrkiet. Den omhandler en række ledende medlemmer af HDP (Folkets Demokratiske Parti), og den handler i virkeligheden om, at HDP er forbudt. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (EHCR) har fuldstændig klart sagt, at der ikke er grundlag for at gøre HDP ansvarlig for det, som man forsøger at gøre dem ansvarlige for. Kort fortalt var det, at HDP opfordrede til demonstrationer, da Islamisk Stat angreb Kobane. Der blev dræbt 46 mennesker, langt de fleste HDP'ere, og nu har Tyrkiet anklaget HDP for at være ansvarlig for det.

I går kom dommene:

- Hædersmanden Ahmet Türk, den gamle borgmester i Mardin, som sørgede for at inddrage alle etniske grupper, fik 10 års fængsel.
- Nazmi Gür, formand for menneskerettighedscentret gennem mange år, som har været i Danmark utallige gange og bl.a. besøgt danske menneskerettighedscentre, fik 22½ års fængsel.
- HDP's næstformand, Figen Yükseskağ fik 30 år og 3 måneders fængsel.
- Selahattin Demirtaş, som Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har krævet øjeblikkelig løsladt, fik 42½ års fængsel. Det kan man jo sige er billigt sluppet, for han stod jo til at få 1.500 års fængsel. Det er ikke desto mindre en fuldstændig uacceptabel dom.

Vil ministeren i omegnen af mødet tage initiativ til, at der bliver lavet en officiel EU-protest, hvis den ikke allerede er lavet? Og vil den danske regering melde ud, at dette er helt uacceptabelt, og at det vil få konsekvenser for Tyrkiets forhold til EU og Europarådet, hvis ikke man ændrer på tingene?

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Rimeligvis bliver vi inden for kort tid opdateret om domstolsafgørelsen. Vores ambassade har fulgt sagen tæt og har siddet med ved retssagerne. Jeg føler mig ret tryk ved, at jeg snart får en indberetning både på, hvad der er sket, men også en analyse af, hvad det kan give anledning til. Det vil jeg så forholde mig til der. Vi får nok lejlighed til at vende det på anden vis. Om det giver anledning til noget i forhold til dette rådsmøde, kan jeg ikke forpligte mig til her i dag.

4. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 4. Rådsmøde nr. 4025 (almindelige anliggender) den 21. maj 2024

Rådsmøde 4025 – Bilag 1 (samlenotat)

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Alle punkter forelægges til orientering.

1. Forberedelse af møde i Det Europæiske Råd den 27.-28. juni 2024 – kommenteret dagsorden

– *Politisk drøftelse*

Det Europæiske Råd 27-28/6-24 – Bilag 1 (udkast til kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): På rådsmødet vil der være en første drøftelse af dagsordenen for mødet i Det Europæiske Råd den 27.-28. juni 2024, som regeringen vil tage til efterretning. Den egentlige substansdrøftelse af emnerne og udkast til konklusioner for mødet i Det Europæiske Råd vil først finde sted på rådsmødet i juni 2024.

Der er stadig væk et stykke tid til topmødet, og dagsordenen kan ændre sig. For nu forventes der drøftelser af Ukraine samt af sikkerheds- og forsvarspolitikken. Fra dansk side arbejder vi for, at medlemslandene og EU øger og fremskynder den militære støtte til Ukraine, især med yderligere leverancer af luftforsvarssystemer og ammunition.

Herudover forventes drøftelser af europæisk konkurrenceevne og kapitalmarkedsunionen som opfølgning på topmødet i april 2024. Her presser regeringen bl.a. på for at reducere byrder for virksomhederne, og for at EU's målsætninger for den grønne omstilling og håndtering af klimaforandringerne prioriteres som en integreret del af bestræbelserne på at sikre vores langsigtede konkurrenceevne og globale position inden for strategiske sektorer.

Herudover er det forventningen, at stats- og regeringscheferne vil vedtage EU's strategiske dagsorden for årene 2024-2029 samt drøfte en køreplan for arbejdet med EU-reformer i lyset af udvidelsen. Det er også forventningen, at stats- og regeringscheferne vil drøfte besættelse af topposter i EU, herunder nominere den næste formand for Kommissionen.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

2. Den landespecifikke retsstatsdialog

– *Politisk drøftelse*

KOM (2023) 0800

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Der er lagt op til en drøftelse af de næste landekapitler i retsstatsrapporten. Det drejer sig om Cypern, Letland, Litauen og Luxembourg.

Kommissionen vil først præsentere landekapitlet for hvert enkelt af de fire medlemslande. De pågældende medlemslande vil herefter redegøre for den seneste udvikling i landet. Efterfølgende vil der være mulighed for, at medlemslandene kan engagere sig i dialogen om de enkelte landekapitler og stille spørgsmål til de pågældende medlemslande.

Jeg forventer, at vi – ligesom de tidligere gange – får en konstruktiv erfaringsudveksling. Vi vil engagere os aktivt i drøftelserne og på den måde støtte op om formatet for retsstatsdialogen. Det er godt, at lande – inklusive Danmark – hvor der ikke er så kæmpestore udfordringer, tager den samme medicin som alle andre lande. Det gør det også enklere at udtrykke sig med skarphed, når man når frem til de lande, hvor der er større udfordringer.

Theresa Scavenius (UFG): Ministeren siger, at vi støtter processen, men vi lytter ikke selv til kritikken af Danmark, bl.a. i forbindelse med åbenhed om offentlig administration og partistøtte. Hvordan indgår det i diskussionen? Vi kan jo ikke med særlig stor autoritet forvente, at de andre lytter til kritikken, når vi ikke engang selv kan finde ud af det.

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Vi støtter i den grad konceptet, men ud af det følger ikke, at man automatisk skal sige »javel«. Instrumentet er dialogbaseret, og det giver lejlighed til at forklare synspunkter og bringe nuancer til bordet. Der er absolut gode grunde til, at vi har de regler om partistøtte og andet i Danmark, men det hører ikke under mit ressort. Theresa Scavenius bør rejse de konkrete spørgsmål til justitsministeren.

3. Retsstatssituationen i Polen / Artikel 7

– *Statusdrøftelse*

KOM (2017) 0835

EUU alm. del (20231) – Bilag 363 (udvalgsmødereferat side 27, senest behandlet i EUU 9/2-24)

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Kommissionen oplyste den 6. maj 2024, at den efter rådsmødet og med hensyntagen til eventuelle bemærkninger fra Rådet formelt vil trække artikel 7-proceduren mod Polen tilbage.

Som I ved, har regeringen set med stor alvor på situationen i Polen i forhold til efterlevelsen af vores grundlæggende værdier og retsstatsprincippet. Vi har fulgt udviklingen meget nøje, ikke mindst efter tiltrædelsen af den nye polske regering i 2023. Den polske regering har siden sin tiltrædelse arbejdet på at rulle den tidligere regerings reformer på bl.a. retsområdet tilbage. Den polske regering har vedtaget en handlingsplan for gennemførelsen af relevante retsreformer, der skal genskabe domstolenes uafhængighed, og har startet implementering af den. Den polske regering har gentagne gange bekræftet sin vilje til at respektere retsstatsprincippet og understreget, at det er en prioritet.

Det er altså tale om en meget positiv udvikling. Fra dansk side vil vi notere os Kommissionens analyse og beslutningen om at trække artikel 7-proceduren tilbage. Vi vil hilse den nye polske regerings konstruktive tilgang velkommen, og vi vil støtte de polske bestræbelser på at rette op på landets retsstatsudfordringer.

Theresa Scavenius (UFG): Er der nogen initiativer, hvor EU støtter Polens udvikling og reformprogram konkret?

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Polen selv skal drive sine reformer. Instrumentet og de tilbageholdte midler er med til at skabe et udviklingspres. Landene i EU har tilsluttet sig Københavnskriterierne og er en del af familien, og de har ikke brug for den form for hjælp, som lande på vej ind i EU har med at få administrativ bistand eller andet til at føre deres egen butik på legitim og demokratisk vis. Det er en naturlig fordring, vi har på dem. Så instrumentet skal bidrage til at holde dem på sporet, og det virker. Der er grund til at glæde sig over det, for der er meget andet i verden, man kan være bekymret ved. Mange steder har man fornemmelse af tilbageslag, f.eks. i Georgien, og så er det da et lyspunkt, at man har skiftet kurs i Polen. Det skal understøttes, og det skal man komplimentere dem for.

4. Eventuelt

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Kommissionen ventes at afrapportere fra møder med Storbritannien i Partnerskabsrådet og Det Blandede Udvalg, som begge fandt sted i går den 16. maj 2024.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

5. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 5. Rådsmøde nr. 4030 (udenrigsanliggender – handel) den 30. maj 2024

Rådsmøde 4030 – Bilag 1 (samlenotat)

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Jeg forelægger alle sager til orientering.

Ud over punkterne på rådsmødets dagsorden lægges der op til en kort uformel frokostdrøftelse af WTO (Verdenshandelsorganisationen) og opfølgning på den 13. ministerkonference (MC13) i Abu Dhabi i februar 2024.

1. Konkurrenceevne og fremtidens handelspolitik

– *Politisk drøftelse*

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Det vil forventeligt være en bred drøftelse, der berører handelspolitikken samspil med andre tematikker som geopolitik, konkurrenceevne, industripolitik og økonomisk sikkerhed. Drøftelsen skal ses i lyset af pågående drøftelser på tværs af rådsformationer om styrkelse af EU's konkurrenceevne og den strategiske dagsorden for den næste Kommissions periode.

Den geopolitiske udvikling betyder, at der er en stigende konsensus blandt EU-landene om et øget fokus på styrkelse af EU's konkurrenceevne og modstandskraft. Der er dog varierende syn på, hvordan handelspolitikken bedst bidrager til konkurrenceevne, økonomisk sikkerhed og balancerne mellem åbenhed og beskyttelse.

Fra dansk side arbejdes der generelt for, at EU skal have et stærkt fokus på at forbedre sin konkurrenceevne, ikke mindst med fokus på den grønne omstilling og opbygningen af egne kapaciteter på strategisk vigtige områder og teknologier.

En fortsat åben, men også mere robust og strategisk handelspolitik spiller en væsentlig rolle i dette arbejde. Man kan ikke alene beskytte sig til en god konkurrenceevne. Regeringen arbejder således for en ambitiøs og offensiv bilateral handelspolitik. Her står udbygning af EU's netværk af handelsaftaler og økonomiske samarbejder centralt – både i forhold til EU's konkurrenceevne og i forhold til at diversificere forsyningskæder og derigennem reducere sårbarheder og styrke EU's modstandskraft og økonomiske sikkerhed.

Det indgår i denne mere robuste og strategiske tilgang, at vi også skal være parate til at bruge EU's defensive handelspolitiske instrumenter til at imødegå unfair handelspraksis og beskytte det indre marked, når der er klar grund til det.

Det er et vigtigt element i tilpasningen af fremtidens handelspolitik til de nye geopolitiske vilkår, at den gøres mere effektiv. Det skal bl.a. ske gennem en mere fleksibel og pragmatisk tilgang til indhold og formater for handelsaftaler og økonomisk samarbejde samt gennem styrket samtænkning og hurtigere procedurer for handelspolitikken.

Denne tilgang vil være udgangspunktet for min deltagelse i drøftelsen på rådsmødet.

Theresa Scavenius (UFG): Vi har drøftet, hvad konkurrenceevne er mange gange. Jeg vil opfordre til at tage nogle af de diskussioner med. Alle vil jo gerne have god konkurrenceevne, men hvordan får man det? Det er det spændende spørgsmål. Hvad konkurrerer vi på? Er det innovation og udvikling eller ressourceudnyttelse? Jeg vil opfordre til, at man diskuterer, hvorvidt vores konkurrenceevne skal basere sig på ressourceudnyttelse, for det er stadig det, vi primært baserer det på.

2. Det aktuelle handelspolitiske forhold mellem EU og Afrika

– Politisk drøftelse

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Der forventes en drøftelse, som vil afspejle den brede opbakning i EU til et fortsat styrket samarbejde med det afrikanske kontinent, også på det handelspolitiske område.

Mange afrikanske lande oplever betydelig økonomisk vækst, og 11 mio. unge afrikanere kommer ud på arbejdsmarkedet årligt. Derudover vil seks ud af ti af verdens hurtigst voksende økonomier de kommende år være fra det afrikanske kontinent. Der ligger derfor et betydeligt vækstpotentiale og en øget købekraft. Det skal vi udnytte – vel at mærke på en måde, der kommer begge parter til gode. Det er i den forbindelse selvfølgelig vigtigt at have for øje, at de afrikanske markeder er meget forskellige og rummer forskellige potentialer.

Hertil kommer den nye geopolitiske virkelighed, der understreger regionens stigende strategiske vigtighed for Europa. Vi har fra EU's side en stor interesse i at styrke vores samarbejde, især når vi ser lande som Rusland og Kina øge deres engagement. Hvis vi skal tage kampen op, kræver det bedre samtænkning af EU's forskellige politikker og instrumenter. Her spiller Global Gateway en særlig rolle.

EU tilbyder udstrakt markedsadgang for afrikanske produkter og er gennem de eksisterende handelspolitiske ordninger godt i gang med at booste handels- og investeringssamarbejdet med Afrika – det efterspørges i øvrigt aktivt fra afrikansk side. Jeg oplevede det for nylig i forbindelse med det nordisk-afrikanske udenrigsministtermøde (NAUM), som var meget velbesøgt, og som for første gang i 21 år også havde et erhvervspolitisk element. Der er meget klar ambition i en stribe af afrikanske lande om at flytte sig fra »aid to trade«. Det skal vi gribe og gøre mere for at fremme, både i Danmark og via EU. Det hænger ekstremt godt sammen med afsættet for regeringens kommende strategi for styrket dansk engagement i Afrika. Jeg håber, vi når i mål med strategien i august 2024. Derfor bakker vi også i en EU-ramme op om et styrket handelspolitisk samarbejde. Jeg håber og tror også på, at strategien kan være en trædesten til at holde dagsordenen varm, også når Danmark overtager formandskabet for EU i 2025.

Theresa Scavenius (UFG): Jeg vil opfordre til, at man kigger indad i forhold til den europæiske landbrugspolitik. Det er et kerneelement i det her. Hvis man gerne vil have et ligeværdigt forhold til alles fordel, er vi nødt til at diskutere den europæiske landbrugspolitik, som er uretfærdig set fra et afrikansk perspektiv.

Christian Friis Bach (RV): Jeg vil opfordre til, at Danmark kaster sig meget markant ind i debatten. Jeg har brugt en god del af mit liv på at læse alle associeringsaftalerne mellem Nordafrika og EU, og jeg tror, de er blevet bedre, men det var jo kafkask. Der var f.eks. reguleringer på, hvor mange kilo tomater f.eks. Marokko måtte eksportere i januar måned, og hvis man ikke nåede det i januar, kunne man ikke eksportere dem i februar. Det var ekstremt. I forhold til Nordafrika er der virkelig stadig noget at gøre. De dybe og omfattende handelsaftaler er stadig væk ikke dybe og omfattende nok. Der synes jeg Danmark skulle tage et større initiativ, også i regi af Afrikastrategien og i lyset af migrationsudfordringerne, som vi også kunne adressere ved at tilvejebringe større mulighed for at arbejde i Nordafrika.

I resten af Afrika er der stort set fri adgang – der er ikke toldsatser – men der hober sig andre former for reguleringer op. Alt fra skovforordningen til fødevarerstandarder til ESG-reguleringen (miljø, sociale forhold og god selskabsledelse) til tekniske krav og mærkningsordninger. Det sætter mange afrikanske producenter langt bag i køen i forhold til at eksportere til det europæiske marked. Vi bør have en mekanisme, så vi ikke kan vedtage en forordning, et direktiv eller en ny teknisk standard i Europa, uden at man med det samme sætter penge af til at understøtte afrikanske landes mulighed for at kunne imødekomme standarderne i Europa. Vi burde have en langt stærkere kobling, hvis vi vil Afrika det godt, og det vil regeringen jo.

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Tak for begges indspark. Dem sætter jeg pris på, og de understreger balancerne og kompleksiteten. Hvis man gør sig helligere end Paven i forhold til standarder osv., kommer man de facto til at lukke sine markeder af. Hvis man er laissez faire med børnearbejde, miljø osv. kommer man også galt afsted. Man kan ikke nærme sig det fra de to ekstreme hjørner, og det handler om balance. Vi er nødt til i vores handelsaftaler at stille nogle fordringer, der ikke underminerer vores egne indsatser, f.eks. på klima- eller arbejdstagerområdet. Vi er omvendt nødt til ikke at være så rigide, at vi i virkeligheden holder alle ude. Man kan som sagt ikke beskytte sig til en god konkurrenceevne.

En del af det handler også om at bistå dem, man gerne vil have et strategisk samarbejde med, og at man må bringe sig i stand til at springe over nogle af de barrierer, som vi logisk stiller op. Det fører nok for vidt at få det løst i dag, men associeringsaftalerne er den rigtig ramme at gøre det i, så man får en ordentlig, fast ramme, så man kan udvikle samspillet. Det er kernen af det arbejde, vi har sat i gang i en dansk sammenhæng, og som jeg har været glad for, at udenrigs- og udlændingeordførerne har engageret sig i. Vi kommer til at vende tilbage til det frem mod august 2024. Danmark kan ikke gøre det alene, og derfor har en stor del af den danske strategi et europæisk perspektiv.

Jeg synes dog, at det har udviklet sig. Det har jeg i hvert fald selv oplevet. Jeg kan huske et topmøde med Den Afrikanske Union (AU) i Malta for år tilbage, da jeg var statsminister, hvor der ikke var meget engagement, og hvor den største fordring EU havde på Afrika var, om de ikke kunne sørge for, at folk ikke sejlede over Middelhavet, og det var det. Der er kommet en helt anderledes bred politisk konsensus om, at man er nødt til at have en mere holistisk tilgang til det. Man kan ikke bare behandle handel som en disciplin for sig selv og ikke tænkte det i samspil med alt andet. Udfordringen er at flytte sig fra den erkendelse til noget konkret. Jeg tror ikke, at Theresa Scavenius, Christian Friis Bach og jeg ville nå til de samme detaljerede konklusioner, men jeg tror, at afsættet er det samme. Det bliver der heldigvis mulighed for i en dansk kontekst at mene noget meget konkret om.

3. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

4. Siden sidst

a) Kommissionens forslag om at indføre toldforhøjelser på russisk korn og lignende produkter

Punktet fremgår ikke af dagsordenen, men blev tilføjet under mødet.

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Jeg informerede udvalget om sagen den 12. april 2024. Man er nu nået til enighed, og toldforhøjelserne forventes formelt godkendt på et kommende rådsmøde, så de kan træde i kraft den 1. juli 2024.

b) Kommissionens forslag om at forlænge de handelsliberaliserende foranstaltninger til fordel for Ukraine med yderligere 1 år

Punktet fremgår ikke af dagsordenen, men blev tilføjet under mødet.

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Jeg forelagde sagen for udvalget den 9. februar 2024. Efter flere runder trilogforhandlinger mellem Rådet og Europa-Parlamentet er disse handelsliberaliseringer nu blevet endeligt godkendt tidligere på ugen, og forslaget vil træde i kraft den 6. juni 2024.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

Punkt 6. Rådsmøde nr. 4024 (transport, telekommunikation og energi – telekommunikation) den 21. maj 2024

Rådsmøde 4024 – Bilag 2 (samlenotat)

EUU alm. del (20231) – Bilag 521 (kommenteret dagsorden)

Digitaliseringsministeren og ministeren for ligestilling (Marie Bjerre): Jeg forelægger sagerne på rådsmødet til orientering.

Vi skal desuden have en frokostdrøftelse om digitale kompetencer og inklusion med fokus på, hvordan vi sikrer basale digitale færdigheder i hele befolkningen, og hvordan vi kan få flere kvindelige it-specialister. Begge emner ser jeg som digitaliserings- og ligestillingsminister meget frem til at drøfte med mine europæiske kollegaer. I forhold til basale digitale færdigheder vil jeg fremhæve vores fælles indsats om teknologiforståelse i folkeskolen fra digitaliseringsstrategien.

1. Fra regelbog til praksis: En samarbejdsorienteret tilgang til sammenhængende implementering

– *Politisk drøftelse*

Digitaliseringsministeren og ministeren for ligestilling (Marie Bjerre): Jeg ser meget frem til drøftelsen om samarbejdsorienteret implementering. Der er under den nuværende Kommission blevet vedtaget meget ny og omfattende lovgivning på det digitale område. Det er godt og vigtigt for at sikre en ansvarlig digitalisering i EU. Men både virksomheder og myndigheder står nu med en stor opgave med at få implementeret reglerne på en sammenhængende og effektiv måde. En god implementering er både afgørende for at opnå formålene med lovgivningen, f.eks. at beskytte borgerne online, og for at minimere byrderne for virksomhederne mest muligt.

Jeg vil i drøftelsen lægge vægt på, at vi holder fokus på en effektiv implementering også under den næste Europa-Kommission. Jeg vil opfordre til, at der rettidigt og på en inddragende måde udarbejdes vejledninger, standarder, delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter, og at vi gør brug af digitale værktøjer.

Vi skal koordinere tæt og effektivt medlemslandene imellem – både på de enkelte retsakter og på tværs af retsakter, så vi implementerer og fortolker de nye regler og deres samspil ens i hele EU. Kun på den måde opnår vi et reelt indre marked for virksomhederne og for forbrugerne, og det er jo hele pointen med at lave fælles regler.

Derudover vil jeg fremhæve, at jeg ser et behov for, at vi tager en drøftelse af, i hvilke tilfælde det er mest hensigtsmæssigt at give Europa-Kommissionen kompetence til at håndhæve de digitale regler.

Heldigvis er det mit indtryk, at mange af mine kollegaer fra de andre EU-lande deler mine bekymringer og også ser, at der er et stort behov for nu at fokusere på sammenhængende og effektiv implementering.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

2. Rådskonklusioner om fremtiden for EU's digitale politik

– Vedtagelse

Digitaliseringsministeren og ministeren for ligestilling (Marie Bjerre): Rådskonklusionerne indeholder medlemslandenes prioriteter for, hvordan EU bør arbejde med digitaliseringspolitik i den kommende tid og dermed under den næste Europa-Kommission. Rådskonklusionerne spiller derfor en vigtig rolle, og jeg er glad for at kunne dele med udvalget, at vi har fået sat et tydeligt dansk aftryk på konklusionerne. Jeg vil i dag fremhæve tre områder, hvor vi fra dansk side er lykkedes med at opnå ambitiøse konklusioner.

Først vil jeg fremhæve bedre beskyttelse af børn og unge online. Konklusionerne fremhæver, at vi i særlig grad skal fokusere på børns trivsel. Videre fremgår det, at den aktuelle og omfattende datahøst er bekymrende, og at børn skal beskyttes mod visse former for indhold.

Takket være dansk vedholdenhed under forhandlingerne er der nu et større fokus på reelt at adressere udfordringerne og overveje nye initiativer på EU-plan frem for alene at fokusere på håndhævelse af eksisterende regler.

For det andet har Danmark haft stor indflydelse på kapitlet om den grønne og digitale omstilling. Det gælder særlig, at vi i højere grad skal have blik for det store og stigende energiforbrug ved digitale løsninger. Et vigtigt skridt i den forbindelse er, at vi i EU skal have fælles metoder til at vurdere klimaaftrykket fra digitale løsninger. Det har vi fået afspejlet i konklusionerne. Endelig er der fokus på at udnytte digitaliseringens potentiale til at drive den grønne omstilling fremad.

Som det sidste, jeg vil fremhæve, har vi også sikret et afsnit om den europæiske digitale identitetstegnebog. Alle EU-lande er forpligtede til at udvikle en sådan tegnebog. Den bliver et elektronisk id som MitID og vil fungere både nationalt og på tværs af EU.

Af afsnittet fremgår det, at en effektiv og strømlinet anvendelse af tegnebogen på tværs af EU-lovgivning skal forfølges. Det er vigtigt, så vi ikke ender med at bygge et nyt it-system på hvert område, men faktisk bruger og udnytter potentialerne i tegnebogen som en samlet fælles løsning. Det er både omkostningseffektivt og kan gøre livet lettere for både borgere og virksomheder.

Generelt har vores budskaber haft stor gennemslagskraft, og jeg er meget tilfreds med resultatet og det stærke danske aftryk på rådskonklusionerne.

Theresa Scavenius (UFG): Det er dejligt at høre, at regeringen arbejder aktivt, og at vi får forelagt de konkrete punkter. Det savner vi tit her i udvalget. Der forelægges ofte en masse ting, men det er ikke så specifikt. Så det er virkelig skønt, og det er nogle vigtige ting. Det er fascinerende at tænke på, hvad EU er. Vi kan virkelig lave meget på tværs, og nogle gange på et lavpraktisk niveau. Det viser, hvor stærkt vi er som politisk fællesskab i verden.

Vil ministeren uddybe, hvad Danmark konkret har sat af aftryk på rådskonklusionerne med hensyn til børn og datahøst? Og hvad er mulighederne for fremadrettet at foretage en rigtig regulering? Det er virkelig vigtige punkter.

Søren Søndergaard (EL): Tidligere forelagde forsvarsministeren punkt 3 på rådsmødedagsordenen om cybersikkerhed (se punkt 2.3), men punkterne hænger sammen. Inden for dette område er

der en regulatorisk del og en hardwaredel. Den regulatoriske del har en indirekte betydning for cybersikkerhed. Hardwaredelen har en direkte betydning, for hvis ikke man er sikker på, at alle led i kæden er stærke, kan det gå ud over alle. Jeg hørte et oplæg, hvor oplægsholderen fortalte, at hvis man laver en pludselig strømnedbrydelse i en meget lille del af elnettet, kan man få hele elnettet til at gå ned. Har man et integreret europæisk elnet, kan det sprede sig meget hurtigt. Hvis man forestiller sig, at al digitalisering er koordineret, centraliseret og hænger sammen, skal der ikke ret meget til, for at fejl kan sprede sig i hele systemet. Det er enormt sårbart. Hvordan indgår delen om cybersikkerheden i diskussionerne om rådskonklusionerne? Tror man på, at man alene kan klare det ved regulativer? Eller er man også nødt til bevidst at operere med forskellige og decentrale systemer af sikkerhedsmæssige grunde, også selv om det ikke er så hensigtsmæssigt eller at det er dyrere? Bliver man nødt til at have vandtætte skotter mellem forskellige dele af systemerne for at undgå samlede nedbrud og infiltrering?

Nogle af os var i San Fransisco for nogle år siden, hvor vi hørte om supercomputere. Det syntes vi lød godt, så vi spurgte den foregående minister, om vi ikke skulle have sådan en i Danmark. Svaret var, at der er en i EU, der kan klare det hele. Måske kunne vi få en status på, hvor mange der er i EU, og om vi skal have en i Danmark?

Digitaliseringsministeren og ministeren for ligestilling (Marie Bjerre): Til Theresa Scavenius: Tak for anerkendelsen af de danske aftryk. Vi er meget tilfredse med, at det er lykkedes at få disse væsentlige ting ind i rådskonklusionerne. Jeg deler også fuldt ud Theresa Scavenius' betragtninger om, at det viser, hvad det europæiske fællesskab kan.

Det er lykkedes os at få ind i rådskonklusionerne, at vi også skal have fokus på datahøst. Vi har en meget stærk aktie i hele det afsnit, hvor vi får lagt vægt på, at der er en udfordring med datahøst i EU, bl.a. fra techgiganterne. Jeg har tidligere overleveret to rapporter til kommissæren for det indre marked, Thierry Breton, hvor vi i Danmark har analyseret de 11.000 mest anvendte hjemmesider i Danmark, hvor ni ud af ti lækker data til de store techgiganter, inden man har accepteret cookies. Vi har også for nylig afdækket de 24 mest downloadede spilapps, og alle apps lækker data videre til techgiganter, og en del af dem også videre til Kina. Disse rapporter har vi delt for at få sat et større fokus på det. Det er jeg meget tilfreds med, og det kommer også til at føde ind i den kommende Kommission.

Til Søren Søndergaard: Det er rigtig nok, at man bliver mere sårbar, jo mere digital man bliver. Der er naturligvis en stor opgave i forhold til både regulatorisk at sikre det rigtige niveau af cybersikkerhed og at sikre, at vi teknisk er gearet til at beskytte os mod angreb. Men mange af løsningerne på det digitale indre marked er løsninger, så vi kan tale sammen, men systemerne er ikke nødvendigvis internt forbundne. Det forøger altså ikke nødvendigvis risikoen for cyberangreb. Det gælder eksempelvis tegnebogsløsningen.

Status på supercomputere: Der er fem supercomputere produceret med europæiske midler. Der er bl.a. en i Finland og i Spanien. Det er bl.a. noget af det, som AI-innovationspakken adresserer – de systemer skal åbnes op for SMV'er (små og mellemstore virksomheder), så man i højere grad kan bruge supercomputerne. Andre lande investerer også i supercomputerkraft. Jeg er bekendt med, at Sverige investerer. I Danmark har Novo Nordisk Gefionprojektet, hvor man også vil lave en stor supercomputer. Det er adskilt fra de europæiske supercomputere.

Søren Søndergaard (EL): Ministeren siger, at det handler om at tale sammen. Men vi har problemet inden for Europol (Den Europæiske Unions Agentur for Retshåndhævelsessamarbejde), hvor man er ved at udrulle et system, der gør, at en hvilken som helst politibetjent hvor som helst i Europol-landene kan tjekke på en computer i hånden, hvorvidt en bil er eftersøgt. Hvis en kriminel har adgang til én korrupt betjent, og den kriminelle ønsker at køre en bil fra det sydlige Europa til Finland, kan vedkommende få undersøgt, om den bil er eftersøgt eller ej. Det er et lille konkret eksempel på, hvordan noget, der i virkeligheden er enormt effektivt og kan bruges positivt, lynhurtigt kan bruges til det negative. Jeg vil derfor opfordre til at tage den tankegang med hele vejen rundt, ellers kan vi blive overraskede – selv i tilfælde, hvor det bare handler om, at man kan tale sammen.

Digitaliseringsministeren og ministeren for ligestilling (Marie Bjerre): Det kan jeg sådan set godt følge. Når man laver ting digitalt, åbner det op for sårbarheder og misbrug. Min pointe var blot, at eksempelvis den digitale tegnebog ikke er en fælles it-løsning, men et digitalt middel. Tegnebogen har derfor ikke betydning for cybersikkerheden, men vi skal selvfølgelig have meget stort fokus på cybersikkerhed.

4. Eventuelt

Digital tegnebog

Digitaliseringsministeren og ministeren for ligestilling (Marie Bjerre): Jeg har selv anmodet om et punkt til »Eventuelt« med fokus på tegnebogen.

Her vil jeg på vegne af Danmark, Polen, Tjekkiet og Letland præsentere et fælles positionspapir, hvor vi fremhæver forslag til initiativer, som Europa-Kommissionen kan tage for at sikre en vellykket og effektiv implementering af tegnebogen.

Jeg ser et stort potentiale i, at tegnebogsløsningen udrulles i alle EU-lande. Dels for borgere, der på en sikker og let måde vil kunne interagere med det offentlige, som vi kender det herhjemme med MitID. Dels for virksomheder, hvor tegnebogen har et stort potentiale til at lette byrder, eksempelvis når det kommer til rapportering og ansøgninger.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

5. Siden sidst

a) Kommissionens pakke til at støtte europæiske iværksættere og smv'er i udviklingen af AI-løsninger

Punktet fremgår ikke af dagsordenen, men blev tilføjet under mødet.

Digitaliseringsministeren og ministeren for ligestilling (Marie Bjerre): Den 24. januar 2024 lancerede Kommissionen en pakke, der skal støtte europæiske iværksættere og SMV'er (små og mellemstore virksomheder) i udviklingen af AI-løsninger. Regeringen oversendte et grund- og nærhedsnotat for pakken den 13. marts 2024.

Pakken indeholder to hovedelementer. Kommissionen vil for det første optimere de eksisterende europæiske supercomputere til udvikling af kunstig intelligens. Derudover indføres et initiativ, der handler om at fremme anvendelsen af generativ kunstig intelligens inden for forskellige sektorer.

Jeg er glad for, at Kommissionen følger op på AI-forordningens rammer for troværdig kunstig intelligens med et fokus på investeringer, som kan bidrage til innovation inden for kunstig intelligens i Europa. Det er vigtigt for mig, at indsatsen går på to ben.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

Mødet sluttede kl. 10.26.